

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L X I.

Nr. 225.

Brașov, Miercuri 14 (26) Octombrie.

1898.

Din cauza s-tei sârbători diarul nu va
apăre până Joi seara.

La cestiunea dreptului de limbă.

Halul, în care a ajuns cestiu-
nea dreptului de limbă la noi, este
de nedescris. Atâta de mare e mi-
seria, ce domnesce pretutindeni în
Transilvania, Bănat și Țera ungu-
rescă cu privire la această cestiune,
incât trebuie să ne îngrozim în su-
fletul nostru, când vedem, că ea,
dintr'o cestiune capitală de esis-
tență, ce este, a ajuns în mod ne-
gativ un obiect de sport pentru fiș-
panii șovinisti din țară, cari se în-
trec unii pe alții în a desconsidera
și a viola după plac dreptul nostru
de limbă chiar și între marginile
înguste trase de nenorocita lege de
naționalitate dela 1868.

Cine ar fi crezut, că până și în
Brașov îi va crește șovinismului in-
tolerant creșta așa de mult, încât
să cuteze a lovi, în plina congrega-
ția a comitetului, fățiș în dreptul de
limbă, garantat cetățenilor de na-
ționalitate nemaghiară în §. 3 al nu-
mitei legi?

Și totuși, precum șcim, faptul
s'a întâmplat, și s'a întâmplat în
nise condițiuni ne mai pomenite
în viața comitatensă din ținuturile
locuite de naționalități.

Am așteptat anume să vedem,
dăcă straniul incident întâmplat în
congregația din Brașov dela 15 a
lunei curente, în urma interpelației
făcute din partea Românilor, relativă
la publicarea manifestului împăra-
tului și regelui „cătră poporele sale“,
va fi băgat în seamă de vre-o fâie
ungurescă. Am așteptat această mai
ales fiind-că se trata de-o cestiune,
față cu care erau datore să ia po-
ziția toate acele foi maghiare, cari
necurmat ne impută, că deși ni-s'ar
fi dat atâtea favoruri și drepturi le-
gale, cum nu se mai pomenesc în
altă țară, noi totuși suntem nemul-
țumiți și ne plângem de asupra.

Ei bine, în cazul despre care
vorbim s'a lovit în față dispoziți-
unea cea mai clară și neîndoișă, din
câte le cuprinde articolul de lege
44 din 1868, refusând a-se da răs-
puns la o interpelația făcută în lim-
ba română de cătră un membru ro-
mân al congregației, sub pretext, că
„fișpanul-președinte n'a înțeles in-
terpelația și că refusând membrul
de-a vorbi în limba statului, trece
peste ea ca neputând forma obiec-
tul unui răspuns“.

Am ales anume acești termini,
cari indică procedura fișpanului din
orașul nostru, fiind-că organul lui de
aici, precum și raportul oficial cătră
foile ungresce se folosesc de ei. În
adevăr însă fișpanul Maurer a dis-
mai mult; a declarat, că nu este da-
tor să răspundă, decât numai dacă in-
terpelantul va vorbi în „limba sta-
tului“.

Era destul însă și ceea ce s'a
raportat foilor ungresce, pentru ca
să șcie, că aici s'a întâmplat cea
mai flagrantă violare a dreptului
de limbă. Dér ele s'au mulțumit a
publica telegrama fără de cea mai
mică observare, înregistrându-o sim-
plu ca o nouă faptă glorioasă a erei
banffyste. A rămas așa-dér, ca nu-
mai foile române să desaprôbe
astăcă volnicia și nedreptă proce-
dere.

Conlocuitorii noștri sași, cari
au majoritatea precumpănitoare în
congregația de aici, au tăcut atunci,
când s'a ivit incidentul, cu toate că
se trata și de al lor drept de
limbă; cu toate că se întâmplase ne
mai auditul cas, ca un manifest al
monarhului, adresat cătră poporele
sale cu hotărâta îndrumare dată mi-
nistriului-presedinte, de a-l face cu-
noscut „nemijlocit“ poporelor din
țările coronei ungare, să fiă publi-
cat în comitat și cetit în congrega-
ția numai și numai în limba ma-
ghiară; au tăcut, când fișpanul s'a
încercat să zădărnicească dreptul de
limbă al membrilor nemaghiari prin
declarațiunile sale ilegale, din cari

urmază, că limba română a ajuns
a nu mai fi tolerată în adunarea co-
mitatensă, ér limba germană a ajuns
a fi tolerată numai până atunci,
până când fișpanului îi va plăce s'o
priecepă și s'o admită în desbateri.

Ca să fim drepti însă, trebuie
să spunem, că după adunarea dela
15 l. c., una din foile șasesce de aici,
organul Sașilor „verđi“, a combătut
într'un scurt raport procedura ile-
gală a fișpanului și a vice-șpanului,
fără însă de-a intra în fondul ces-
tiunei de drept și principiare, care,
repețim, atinge în aceeași măsură și
pe conlocuitorii noștri sași; ér toia
cealaltă, organul Sașilor moderați,
s'a mărginit a lua o simplă notiță
în terminii oficioși folosiți de rapor-
torii ungrui, ca și când n'ar afla ni-
mic anormal și nelegal în procede-
rea fișpanescă.

Dăcă Maghiarii nu se formali-
seză față cu ignorarea și violarea
dreptului de limbă al naționalități-
lor nemaghiare, este de înțeles; ba
mai mult, este o urmare logică a
atitudinii lor dușmănoșe, ca să o
găsescă chiar la loc.

Ceea ce însă nu putem pricepe
nicidecum este atitudinea conducă-
torilor sași din comitatul nostru în
cestiunea dreptului de limbă.

S'a trimis și din Sibiiu o adresă
de condolență Majestății Sale, dér
acolo a fost vorba de „poporele țe-
rei“ și nu numai de „națiunea ma-
ghiară“, cum s'a vorbit în adresa
de condolență a comitatului Brașov.
S'a publicat și în Sibiiu manifestul
prealalt de mulțămire, dér s'a pu-
blicat în toate trei limbile țerei.

De ce această n'a fost cu pu-
tință și în comitatul nostru? De ce
aici s'a vorbit numai în numele na-
țiunei maghiare și cătră Maghiari?
Ôre comitatul Brașovului a încetat
de-a mai fi un comitat compus din
diferite naționalități? Orî dóră ma-
joritarea șasescă de aici nu mai stă
nici pe basa programului poporal
șasesc, cum stau Sașii din Sibiiu?

Un răspuns lămurit la aceste
intrebări este de urgentă necesitate,
ca să putem înțelege mai cu temei
causa, pentru care cestiunea drep-
tului de limbă a ajuns la noi în
halul, în care se află.

Góna în contra tinerimeii române.

Furia cu care nobila odraslă a
gintei maghiaro-ovreesce din Oradea-mare
s'a aruncat asupra academicilor români
Sâmbăta trecută, a fost rezultatul unei con-
sfătuirii prealabile. Despre această consfă-
tuire cetim următoarele în fôia „Nagyvárad
Napló“: Academicii ungrui au fost convo-
cați la o adunare de cătră juristul Pap
János, care a și presidat'o. S'a luat și pro-
tocol. Ședința a deschis'o Pap J., comuni-
când pe scurt starea lucrului. El a spus,
că tinerimea maghiară a fost tot-déuna to-
lerantă față de Români (?), dér acum s'au
întâplat lucruri, cari nu pot fi trecute cu
vederea. Drept aceea Pap a propus, ca ti-
nerimea maghiară „să-și exprime scandali-
sarea față de cei-ce urzesc uneltiri nepa-
triotice“. Propunerea s'a modificat în sen-
sul, ca adunarea să dea expresiune *dispre-
țului*, ér unul a propus, ca „uneltirile“ să
fiă pedepsite pe cale *disciplinară*. În sen-
sul acestor propuneri s'a luat o rezoluție
în care tinerii români sunt taxați ca „ce-
tățeni academici cu *sentimente nepatriotice*“
și decide a înainta o petiție la directorul
academiei de drepturi, în care să cêră, ca
în contra „tinerimeii române nepatriotice“,
în deosebi în contra lui Bolcașiu, se în-
troducă *cele mai aspre măsuri disciplinare*,
ba să se îngrijescă, ca astfel de „tineri
nevrednici“ să nu se bucure de nici un
stipendiu séu *ajutor*. — Cu alte cuvinte ceta
maghiaro-evreilor dela academia de drep-
turi din Oradea-mare, s'a erigeat în tribu-
nal inquisitorial, care sub patronagiul di-
rectorului și profesorilor, aduce judecări
asupra colegilor lor români. Ați mai po-
menit în vre-un stat civilizat din lume
astfel de procederi barbare?

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Bibliografia vechiă.

(2) (Urmare).

Că de unde a venit Cipariu în po-
zițiune de a face această îndreptare, după-ce
nu a fost norocos a vedé cartea, nu șcim;
destul, că cu îndreptarea s'a apropiat de
adevăr. Ar. Densușianu în istoria limbei și
literaturei rom. (Iași 1885) la pag. 130,
vorbind, fiesce după T. Cipariu, despre
praxiu la pag. 135 sub B. dice, că data și
locul tipăririi ar fi necunoscute, apoi la
pag. 136 spune, că „din praxiu s'a aflat de
curând un exemplar foarte stricat și se păstrează
în muzeul național din Bucuresci“.

Aceste sunt datele, ce după spusele
celor citați s'ar pute referi mai de aproape
la cartea din cestiune, și decât exemplarul,
care după spusa lui Densușianu se află în
muzeul național din Bucuresci, nu ar fi
foarte stricat, s'ar fi putut cunoște mai de
aprope și după cuprins, apoi presupunând,

că nu-i lipsesce fôia titulară, am fi în clar
și cu numele și titulatura cărții, că e ôre
praxiu, precum se susține, orî dóră mai
probabil *praxa*, — mai aproape de pluralul
grecesc *πραξις* dela singularul *πραξις-εως* (*η*).
— De cum-va stă déră titulatura pe esem-
plarul din Bucuresci, cestiunea cu refe-
rință la nume e rezolvată, din contra se
pôte pune întrebarea, că ôre care-i e nu-
mele? *praxiu* séu *praxa*, orî dóră „praxea“
mai correspundătore la forma grecescă. E
însă sperare, că timpul cu cercetările ulte-
riore să răspundă și la această așteptare,
pentru-că vor fi esistând încă exemplare
bine conservate, precum din alte cărți, —
pôte până acum necunoscute, — așa și din
astăcă carte.

În zilele mai de-aprope avurăm no-
rocirea de-a ne înmulți pe neașteptate— din
bunătatea unui afin — biblioteca privată
c'un exemplar, căutând la îndelungatul timp
(*edax rerum*), destul de bine conservat, și
de aci ni-s'a dat indemnul, ca întrerupând
ocupațiunile dîlice să scriem despre acés-
tă carte, atingând ceva și despre alte cărți

vechi, ce le avem în bibliotecă și despre
cari séu nu s'a scris, séu s'a scris foarte
puțin până acuma. — Ne simțim în drept
de-a scrie și din motivul, că cunoscem și
tetra-evangeliul tipărit tot pe același timp
la Brașov. Între mai multe cărți vechi, ce
le avem în biblioteca privată, aveam în
anii trecutii și un exemplar din tetra-evan-
geliu, și fiind-că și acela era binișor con-
servat, l'am fost împrumutat încă înainte
de acesta cu 30 de ani fericitului T. Ci-
pariu, ca să-și completeze pe al séu; după-
ce l'am reprimut și l'am fost studiat în
mare parte, cunoscându-ne cu limba, stilul
și formele din densus, l'am trimis lui Georgiu
Barițiu cu scop, ca să-l predée Academiei,
unde credem, că a ajuns.

Primind acum *Praxiu* s. *Praxa apos-
tolilor*, am cetit'o și această, și peste tot am
aflăt, că atât după forma esteriôră: for-
mat, tipariu, slove, hârtia și alte semne,
cât și după limbă, stil și forme gramati-
cale correspunde împrejurărilor de pe tim-
pul, când s'a tipărit tetra-evangeliul, pre-
cum se va pute vedé și din cele produse

mai la vale. O împrejurare însă e de re-
gretat, că pe lângă totă întregitatea lui
lipsesce și de aci fôia titulară și prin ur-
mare nici din acest exemplar nu putem
veni în curat cu titulatura cărții. Acesta o
susținem din motivele, că după-cum pome-
nisem mai sus, cuvântului grec. *πραξις-εως*
ar mai correspunde românesc *praxa*, orî
praxea, cu toate că se vede a fi tradus din
limba slavonă; apoi în exemplarul nostru
pe fôia primă, unde se începe textul (din
faptele apost. c. I) rubrica cu slove roșie
de-asupra dice: „*Lucrul sfinților apostoli
scrisu-e de sfântul apostol evangelistul Luca.*
*Intru marca Duminecă a pascilor și la suitul
Domnului glava I“*, și apoi urmază textul.
(Clisea de pe acesta pagină, ca și cea dela
sfârșitul cărții seamănă cu cele ce se află
în tetra-evangeliu). Altă împrejurare, că pe
păreții cărții și pe marginile unor pagini
— după datină — se află însemnări cu
scrisore de mână, parte cu litere latine, la-
tinesce orî ungresce, arătând numele po-
sesorului etc., parte cu cirilice. Din aceste
din urmă pe cöla 5-a la fața 59 (după pa-

Un Ungur despre Cehi.

Deputatul ungar Ioan Asboth va publica în curând o broșură asupra situației, mai ales asupra pactului. „Pol. Ert.“ publică deja înainte, drept specimen, capitulul, în care Asboth vorbește despre „Crisa austriacă“ și după ce face o schiță scurtă a politicii austriace și că ar fi în interesul Austriei și nici Ungaria nu s'ar opune, decât monarhul Francisc Iosif s'ar încorona de rege al Boemiei. Prin încoronare s'ar crea între Austria propriu zisă și Boemia un raport, cum există de fapt între Ungaria și Croația. Interesant este sfârșitul acestui capitol, care sună astfel:

„Problema noastră (a Ungurilor) este de veghia la linia de demarcațiune a parității. Că peste această linie se centralizează — ceea-ce după mine este imposibil, în urma luptelor politice, a deșteptării, și ponderosității avuției și proporției numerice a Cehilor și Polonilor de 30 de ani încoace — ori că vor învinge autonomiștii, e treaba lor și nu a noastră. Dacă consiliul imperial îl vor alege érași din dietele provinciale, ne-am reînforțe simplate la aceea, ce a fost și atunci, când Francisc Deák a făcut pactul. Delegațiunea austriacă și adî se alege în „Reichsrath“ după provincii. Dacă regele nostru va fi încoronat și ca rege al Boemiei, noi ne vom bucura, căci această este o vechiă tradiție a noastră; apoi dacă s'au încoronat ca regi ai Boemiei Sigismund, Matia Huniade, Ulaslo, Habsburgii, Ferdinand V, de ce nu s'ar încorona și Francisc Iosif I?”

„Al doilea punct unde ar trebui să veghiăm din toate puterile afară de paritate, este, ca procesul acesta să nu ducă la descompunere, ci la consolidarea monarchiei. De aceea este absurd, ca noi să abdicăm legătura dela 67 numai din pricină, că în „Reichsrath“ se face obstrucțiune“.

Asboth dîce, drept concludsiune, că înțelege pe deplin pe aceia, cari vor să răstörne pactul, fiind-că îl cred nefast pentru interesele Ungariei, nu înțelege însă de loc pe aceia, cari apărând în pact interesele Ungariei, vor totuși să-l abandoneze de dragul câtor-va partide austriace în minoritate.

Cuvântarea

Preasfântului Domn episcop al Aradului Ioan Meșianu, la mörta Inaltpreasfântului archiepiscop și metropolit Miron Romanul.

(Fine.)

Să fiă adecă, onorabilă jalnică adunare, cuvântul nostru către ai noștri: prin biserică la desvoltarea puterilor sufletesce, în măsură tot mai mare; prin biserică tot la mai multă cultură și lumină; prin biserică tot mai apröpe de perfecțiune și de idealul nostru Dumneșeu, după dîsa sântei evanghelii: „fiți desevirșiți, precum este desevirșit și Tatăl nostru cel din Ceruri“; ér prin Dumneșeu tot mai apröpe de bine și fericire, scopul suprem al omului.

ginatura făcută de noi, pentru-că paginile nu sunt numerisate) stă scris cu cirilice în cât-va contrase: — „Acest prapsis l'au cumperat Simon Gheți“ etc. E drept, că în cuvântul prapsis (παρσις) nu am putut deplîn distinge, că litera a patra, care după natura ei este compusă, — e öre critica coréspundătoare lui ps (ψ) din p și s, ori döră cea coréspundătoare lui x (cs). Insemnările latine și maghiare, încât se pot ceti, sunt făcute prin anii 1721—1724, cele cirilice se par a fi și mai vechi; se vede der, că pe la începutul seculului XVIII obvenia în vorbirea comună numele de prapsis s. praxis. Fostu-i-a öre această și titlatura cărții? Probabil însă, că praxiul ori praxa, va rămâne neresolvat, până când eventual s'ar afla un exemplar cu föia titulară.

Acestea am aflat de lipsă a-le pre-mite, — desi pöte s'ar vedé superflue față de nume s. titulară, — înainte de-a trece la descrierea specială a cărții.

(Va urma.)

Intru aceea însă să nu încetăm a învăța pe ai noștri și cultivarea dragostei evanghelice, fundamentul religiunei creștine, în măsură tot mai mare. Pentru-că numai prin tária credinței noastre în Dumneșeu și prin cultivarea dragostei evanghelice în măsură tot mai mare, putem spera, că ni-se va ușura durerea și vom puté ajunge tot mai apröpe și de realizarea dorințelor noastre de bine aici pe pământ, și la fericire dincolo de mormânt.

Urmând astfel, bunul Dumneșeu nu ne va părăsi, nu ne va lăsa orfanî, ci după cuvântul Domnului nostru Isus Christos către învățăceii săi: „nu vă voi lăsa pe voi sêraci, ci vă voi trimite voué alt mângăitor“, ne va trimite și noué alt mângăitor, ca să ne mângăie și pe noi și poporul.

Astfel și multe alte asemenea învățăturî mari, frumoșe și folositoare, avem să luăm, mult onorată jalnică adunare, din viața fericitului nostru Archiepiscop și Metropolit Miron și mai ales din aceea a fericitului Marelui Andreiu.

De-ar fi timpul și locul, încă förte multe asemenea învățăturî mari și frumoșe s'ar mai puté aminti, dér lăsând acestea pentru descrierea vieții lor; de altă parte creșdend, cumcă, precum când se plécă dîna, fiă-care muncitor își caută odihna, tot asemenea și fericitul nostru răposat după o lucrare obositoare de 50 de ani în via Domnului, la etatea sa înaintată de peste 70 de ani, nisue la odihna bine meritată: să lăsăm sufletul lui cel obosit să trecă la lumina și răpausul nemuririi, pentru a-și primi cununa gătită de Dumneșeu, carea nici când nu va mai cădê de pe capul dînsului.

Mai înainte însă de a-ne despărți de iubitul nostru răposat, constatând participarea cea mare la durerea noastră, exprimată bisericeii noastre prin numeroșe adrese de condolență, în semn de adencă recunoscintă pentru acea participare mângăitoare, în numele bisericeii mă véd îndemnat și deobligat a mulțumi tuturor și în primul loc cu profundă supunere omagială Majestății Sale gloriosului nostru Impérat și Rege Francisc Iosif I., carele încă la începutul activității de archiepiscop metropolit s'a îndurat prea grațios a distinge pe iubitul nostru răposat cu înalta demnitate de consilier întîm de stat; éracuma, luând la preainaltă cunoscintă trecerea lui din viața, a dispus exprimarea preainaltei condolențe, spre marea mângăiere a noastră și a poporului nostru.

Esprim adencă mulțumită a bisericeii noastre înaltului guvern al patriei, carele și-a exprimat condolența și a mai participat la acest act de doliu și prin un ilustru reprezentant al său; exprim mulțumită reprezentanților bravei nostre armate de ambe categoriile; exprim mulțumită reprezentanților tuturor confesiunilor-surorî; exprim mulțumita tuturor autorităților, cari au participat la doliul nostru. Esprim mulțumită rudeniilor, precum și celor din jurul fericitului răposat, cari mai ales în decursul morbului au contribuit mult la alinarea durerilor; în fine exprim mulțumită tuturor, pe cari din cauza stării mele emoționate nu i-aș fi amintit.

Éră Tu, prea bunule Döme, Dumneșeu părinților noștri, carele ni-ai dat sfânta religiune spre mântuire și mângăiere în toate cercările și greutățile vieții pămîntesce, nu depărta mila ta dela noi, ci să fiă aceea pururea spre noi, precum și noi nädăjduim spre Tine. Alină marea noastră durere causată prin încetarea din viața a smeritului servului Täu Archiepiscopului și Metropolitului Miron, și ne dă noué bucuria mântuirii tale, întărîndu-ne cu du-chul cel stăpânitor, și umbrîndu-ne cu du-chul înțelepciunii, al înțelegerii și al dragostei Tale, ca să sporim intru împlinirea voii Tale, și să ne facem pururea vrednici de binecuvântarea Ta; éracuma, după fericitul și iubitul nostru răposat distinge-l și în ceriu, precum l'ai distins și pe pământ, împărtaşîndu-l de fericirea cea vecnică cu toți sfinții, cari din veac bine Ți-au plăcut Ție. Amin. (După „Tel. Rom.“)

Stările în Bucovina.

Din incidentul celor doué interpelațiuni, pe cari le-a înaintat în ședința dela 18 Octomvre deputatul bucovinean Dr. G. Popovici și șoți în cestiunea confiscării „Patriei“ și a abuserilor și ilegalităților comise la alegerile din urmă în Bucovina, „Patria“ din Cernăuți scrie între altele:

Cu tăcerea am ajuns să fim o țéră robită birocrăției; cu cuvântul bărbătesc voim să devenim liberi și stăpâni asupra destinelor noastre, precum dispun legile fundamentale ale statului. O simplă privire asupra evenimentelor dela alegerile trecute ne spune, că așa numai merge cu trebile țării, precum a mers până acuma.

Casurile dela Suceava, Cernăuți, Cotman, Sadagura etc. constituie prea grave desconsiderări și depășiri de drept, prea flagrante violențări a consciinții cetățesce, decât să putem admite, ca prin tăcerea noastră tradiția să devină sistem.

Câte sacrificii generöse a reclamat lupta pentru redobândirea autonomiei și independenței țării față de Galiția, câte sacrificii a reclamat și reclamă susținerea constituționalismului, și când în fine avem o dietă a țării, chemată a exprima voința poporului, nu este mai mult decât o ironie sguđuitöre a sci, că dieta această nu este voința poporului, ci voința căpitanilor districtuali, comandați în secret de camarilla ocultă cu un Pompe și Würfel în frunte!?

Casul dela Zastavna și Cernăuți e pentru țérile civilisate chiar unic în felul său. Electorii mănăți la urnă „aleg“ ömeni, pe cari nici chiar după nume nu-i cunosc. Cum putem avea în o astfel de reprezentanță chiar și măcar o picătură de încredere, cum putem și numai un moment crede, că o dietă astfel ticluită pöte fi voința genuină a populațiunei, copleșită de miserie și necazuri!

Nu! O astfel de dietă nu pöte fi voința populațiunei, și cu astfel de mijlöce nu se desvoltă în cetățeni consciința drepturilor și datorințelor cetățesce. Astfel de procedări compromit morala publică cu desevirșire, rețin populațiunea în desvoltarea sa firéscă și dau pradă țéra tuturor exploatărilor străine.

Intre toate regatele și țérile monarchiei era Bucovina cea mai liniștită și pacnică, în ciuda tuturor gravelor erorî ale administrațiunei din trecut. Era o problemă frumoșă și nu prea grea a face din țăriișóra această un model, unde popor lăngă popor trăesce și se desvoltă în bună înțelegere.

Nimic alta n'a reclamat țéra decât dreptate, și când a venit baronul Bourguignon în țéră și și-a desvoltat programul, toți saltau de bucuriă, căci baronul Bourguignon a fost primul president al țării în Bucovina, care a explicat clar și lămurit birocrăției, că nu populațiunea este pentru funcționari, ci funcționarii pentru populațiune.

Pöte nici când n'a resunat în Bucovina la loc potrivit și timp potrivit un adevăr mai mare din gură competentă. Ei... dér a răsunat, și după aceea însuși baronul Bourguignon a devenit victima subalternilor săi.

Acum se află la Viena, să deé ministrului sémă despre cele petrecute și esperiate în timpul ultim în Bucovina. A fost förte potrivit din partea d-lui Dr. Popovici, că a amănat interpelațiunile sale pe timpul, când se afla presidentialul țării la Viena; pöte că atmosfera din Viena și lipsa sftenicilor săi din țéră îi va oferi cel puțin acum ocașiunea să vadă lucrurile în colörea lor adevărată.

Interpelațiunea d-lui Dr. G. Popovici basată pe date absolut adevărate, nu va întârșia a face lumină în cestia abuserilor electorale. Dacă detentorii puterii de stat vor crede, că este mai bine a închide ochii la vederea luminei, nu noi vom avé să purtăm responsabilitatea pentru cele ce vor urma.

Revistă externă.

Impératul Wilhelm la Constantinopol. Visita impératului german la Constantinopol dă materie de combinații politice. Așa prin cercurile diplomatice din Viena se vorbește, că visita impératului Wilhelm la Sultanal a avut ca rezultat stabilirea unor legături de intimă prietiniă (*entente cordiale*) cu Turcia. Se prevede, că în curând Turcia va intra în tripla alianță și că Sultanul va acorda în curând reforme însemnate, cari vor face o mare schimbare în actuala stare politică și economică a imperiului. Alaltăeri părechea imperială germană a plecat din Constantinopol cu același ceremonial, ca la sosire. După un dejun le Dolgma-bagdse suitele și-au luat rămas bun reciproc și Sultanul a înșoțit părechea imperială până la Galakik. La despărțire, impératul Wilhelm a dăruit Sultanului un baston de aur imitat, ca cel al lui Frideric cel mare.

Conflictul anglo-frances. Afară de „Agentia Havas“, care pe cum am vedut éri desminte scirile alarmante asupra raporturilor anglo-francesce, după-cari s'ar fi luat măsurî estra ordinare în porturile de rășboi franceșe, vine acum și „Agentia Reuter“ și declară, că de-oacmădată nu există nici un motiv de neliniște în privința această. Cu toate aceste desmînșiri însă, o telegramă cu data de 23 l. c. din Cherbours afirmă, că din ordinul ministrului frances de marină vor sosi în acest port trupe numeroșe și că s'au luat măsurî pentru incasarmarea lor.

Manifestații în Paris. Ađi, Marți, se deschide camera francesă. Din incidentul acesta partidese au preparat mari manifestațiuni; de o parte vor fi „Liga patriotică“ și antisemiții, éracum de altă parte socialiștii și dreyfusisții. Președintele „Ligei patrioților“, Derouledé, a adresat diarului „Le Temps“ o scrisöre, în care totă răspunderea pentru manifestațiuni o aruncă asupra dreyfusisților. În fața acestor manifestațiuni, guvernul este förte îngrijat. Pentru a evita turburări și incurcături mare el a luat aspre măsurî militare și polițiesce. — Alaltăeri comitetul de pază socialist a arangiat un mare meeting, la care au participat vre-o 1000 de persöne. Adunarea a votat o ordine de dî, învîtând pe toți liberalii cetățeni a se uni în contra reacțiunei și a lua angajamentul de a apéra libertatea.

SCIRILE ȚILEI.

— 13 (25) Octomvre.

Consistoriul metropolit, ce s'a ținut Sâmbătă în Sibiu sub presiunța P. S. Sale episcopului Ioan Meșianu, a ales de comisar pentru Congresul electoral pe P. Cuvioșia sa archimandritul Filaret Musta din Caransebeș, care va avé să convöce și să conducă Congresul electoral.

Limba românăescă în Bucovina. Guvernul Bucovinei a adresat funcționarilor o circulară, prin care îi învîtă să învețe limba românăescă și rutênă. Spre acest sfârșit, guvernul a dispus să se țină pentru funcționari cursuri, cu începere dela 15 Octomvre până la 1 Mai. Aceste cursuri consistă din câte trei lecțiuni pe săptămână. Guvernul atrage atențiunea funcționarilor, că dela data circularii înainte se va ținé sémă la numiri și înaintări, de cunoscintele lor limbistice.

Bogățiile României. D-l dr. L. Duparc, profesor în Elveția, publică în „Journal de Genève“, sub titlul „En Roumanie“, o lungă coréspondență datată din Bucuresci în care autorul arată bogățiile României în petrol și sare, și-și exprimă mirarea pentru lipsa de sistem, cu care se exploatăză aceste avuții naturale ale solului român.

Una din cele mai vechi bănci unguresce în crisă. Banca ungurescă din Érsekújvar (Neuhäusel) este una din cele mai vechi bănci unguresce, care a fost întemeiată încă în anul 1848. Acestă bancă încă s'a molipsit de crisa, care a devenit,

se vede, o adevărată epidemie pentru băncile ungurești. De timp mai îndelungat această bancă abia o mână de pe-o și pe alta, dăr lucrul s'a ținut ascuns până în zilele acestea, când directorul băncii, *Mora-vicz János, s'a sinucis*. Prin asta lucrul nu s'a mai putut ține secret. Căci s'au pornit cercetările, despre cari se conchide cu siguranță, că vor descoperi abuzuri și neregularități, ce vrând nevrând vor trebui date la lumină.

Un congres internațional al pressei pedagogice. În 1900 se va ține la Paris un congres internațional al pressei pedagogice. Toți publiciștii și membrii învățământului, cari scriu în reviste, ori au publicat câte ceva asupra chestiunilor de pedagogie, sunt invitați să ia parte. La ordinea zilei vor fi următoarele chestiuni de discutat, ce s'au fixat deja: a) Rolul pressei pedagogice în toate țările. Mijlocele ei de acțiune asupra puterilor publice, asupra opiniei și asupra pressei în general; b) Organizarea unui birou internațional al pressei pedagogice, birou, prin mijlocirea căruia să fie pusă în cunoștință de toate chestiunile de instrucțiune și educațiune; c) Influența pressei pedagogice asupra educațiunii populare; d) Cum poate presa pedagogică înlesni raporturile dintre diferitele feluri de învățământ.

Expoziția dela Iași. La 20 Octomvre v. se deschide la Iași expoziția de vite. Se fac de pe acum mari pregătiri pentru ca ea să reușească. Se organizează și alergări de cai, cari vor ține două zile. D-l Jocu, medicul veterinar al Iașului a sosit în București pentru a ruga pe sportsmanii din București să ia parte la cursele de cai. D-l Jocu a reușit pe deplin în încercarea d-sale. Pe lângă pregătirile, ce se fac, e de notat și faptul, că foarte mulți dintre proprietarii din Moldova s'au înscris printre exponanți. Se crede, că expoziția de vite din Iași va fi cea mai reușită din câte s'au făcut până acum în România.

Logodnă. Ni-se scrie, că d-l *Iuliu Papp*, absolvent de teologie din diecesa gr. cat. a Oradei-mare, s'a logodit cu d-ra *Salustia Selagian* din Vezend.

Inbolnăvirile de ciumă în Viena.

Așa-dără tinerul medic, asistentul renumitului profesor *Nothnagel*, *Dr. Herman Müller* a căzut și el jertfă grăzniciei infectării cu bacilul ciumei, pe care însuși l'a adus din India, unde a făcut o călătorie de studiu, observând această boală contagioasă timp îndelungat în spitalele de ciumă din Bombay. De acolo a adus el veninul virulent al ciumei, cu scop de a studia bacilii ei prin încercări în laboratoriu și de a afla un contra-venin, un așa numit *serum*, pentru combaterea ciumei, urmând exemplul acelora, cari în anii din urmă au aflat serum-ul, ce combate boala difteriei, a turburării cauzate de mușcătura de căne, și a altor bôle contagioase.

Intr'o convorbire ce a avut'o un colaborator al ziarului „*Neues Wiener Tagblatt*“ cu profesorul *Nothnagel*, acesta a zis: „Eu îmi pot explica foarte bine, că *Dr. Müller* s'a infectat. Trebuie să avem în vedere un lucru: *Müller* a trăit luni întregi în Bombay între bolnavii de ciumă; aceștia erau acolo așezați în barace mari, spațioase, escele ventilate, și *Dr. Müller* pășea cu toată precauțiunea și cu toate măsurile de apărare între bolnavii de ciumă. Aici la noi însă — înțeleg camera de izolare din clinica mea, în care zăcea *Barisch* — este un adevărat loc de prăsilă pentru bacilii. *Dr. Müller* nu putea să știe, că *Barisch* s'a înbolnăvit de ciumă, căci aparițiunile clinice ale ciumei s'au ivit numai a șesa zi. Nicî nu ni-a fost permis să diagnosticăm o boală de ciumă, până ce nu aveam semne sigure despre ea, căci aceasta ar fi fost o alarmare culpabilă, decă în urmă s'ar fi constatat, că nu e ciumă...“

Tocmai din aceste declarațiuni ale profesorului *Nothnagel* însă se poate conchide la marea nebagare de seamă, cu care s'a procedat în laboratorul institutului pa-

tologic, și acele foi au dreptate, cari din punctul acesta de vedere combat aspru precauțiunea, ce a domnit în clinica profesorului *Nothnagel*, pe care-l iau în apărare față cu ori-ce imputări numai foile jidovesci.

Nothnagel a mai zis cu acea ocaziune, că toată speranța lui se basază numai pe etatea (32 de ani) și pe constituția robustă a doctorului *Müller*. Decî în contra ciumei medicii nu au nici un leac, ci numai mijloce spre a înviosa activitatea inimei, precum *digitalis*, *cognac* și vin.

Speranța profesorului *Nothnagel*, că constituția robustă a asistentului său va învinge poze bôla, nu s'a împlinit, căci el a răpatat *Duminecă*. Bacilul cel înfricoșat nu i-a dat pardon.

Ceea-ce este mai trist, casurile de inbolnăvire din Viena dovedesc forma cea mai aspră a ciumei. Aceasta este ciuma *pneumonică*. Soțul acesta de ciumă se arată mult mai rar și în India oștică, care este patria ciumei. Numai 8% din toate inbolnăvirile arată pneumoniă de ciumă, pe când în 92% ale casurilor de inbolnăvire se manifestă așa numita ciumă cu buboie, care se caracterizează prin inbolnăvirea primară a ghindurilor limfatice. Ciuma pneumonică este forma cea mai gravă a acestei bôle contagioase și aduce cu sine o grabnică descompunere a sângelui.

Cum-că acest soi de ciumă s'a arătat în Viena, se poate explica prin virulența cea mare a veninului, de care s'a infectat servitorul laboratorului, *Barisch*, din cultura bacililor.

După inbolnăvirea medicului *Müller*, care era medicul curant al persoanelor inbolnăvite de ciumă (servitorul și cele două îngrijitoare), a luat asupra-și tratarea bolnavilor medicul *Dr. Poech*, care și el fusese în India.

Despre măsurile, ce s'au luat în spitalul „*Francisc Iosif*“ pentru scutirea medicului *Poech*, se comunică următoarele amănunte:

Atât medicul, cât și îngrijitoarele nu apar în camerele bolnavilor altfel, decât în masce de siguranță. Aceste masce sunt confecționate din vată și gaze, cari fiind impregnate cu substanțe desinfectătoare, scutesc în contra bacteriilor. Ele au două mici aperturi pentru ochi și acoper și cea mai mare parte a capului. Tot-deuna după părăsirea camerei bolnavului, aceste masce se ard imediat.

Dr. Poech se află într'o odaie proprie din dărătul baracei pe deplin isolate de lumea dinafară. Când se pregătesc a face visita la bolnavi, se desbracă de hainele sale și-și ia albituri cu totul nouă și peste ele haine de asemenea nouă, cari sunt impregnate cu carbol și soluțiuni de sublimat. Așa se duce el la bolnav; după aceea se îmbracă érași din crescet până'n tâlpi din nou, și vizitează pe al doilea bolnav. După ce părăsesce acest despărțământ (bolnavii se află în despărțăminte cu totul isolate unul de altul), medicul curant trebuie să schimbe érași hainele tot așa de temeinic, fiind-că merge la al treilea bolnav. Înainte de a părăsi aceste despărțăminte infectate, *Dr. Poech* își schimbă a patra ôra hainele, și apoi merge în locuința rezervată lui. Aici ia o baie, se desinfectază și se îmbracă în haina sa de serviciu, deosebit preparată. Numai atunci *Dr. Poech* este în pozițiune de a pune în mișcare aparatul telefonic, ce se află în camera direcțiunii, și face acesteia raportul imediat după visite.

Surorile de caritate, cari au luat asupra-și căntarea bolnavilor, își au nasul astupat cu vată; gura, în care au un burete, nu le e permis să o deschidă câtă vreme stau în camera bolnavului. După ce părăsesc camera, ele totdeuna trebuie să se spele pe trup cu sublimat, într'o cabină destinată pentru acest scop, și trebuie să-și schimbe hainele.

Dare de seamă și mulțămîta publică.

— Fine. —

Oradea-mare, 10 Oct. n. 1898.

Colecta Nr. 70. Colectant d-l *Dr. Aurel Novac* avocat în Biserica-albă A contribuit *Dr. A. Novac* 1 fl.

Colecta Nr. 93. Colectant d-nul *Ioan Beleş*, paroh în Odvoș. Au contribuit: *Bis. ort. din Odvoș* 1 fl. 50 cr., *Ioan Beleş, Odvoș* 3 fl. 50 cr. Total 5 fl.

Colecta Nr. 95. Colectant d-l *Protasiu Givulescu*, învățător în Soborșin. Au contribuit: *Ios. Ognean* 80 cr., *Prot. Givulescu* 20 cr., mai mulți creștini din Soborșin 1 fl. 42 cr. Total 2 fl. 42 cr.

Colecta Nr. 98. Colectant d-nul *Iuliu Grofșorean* învățător în Galșa. Au contribuit: *I. Grofșorean* 1 fl., *Ig. Serb* 1 fl., *Flore Dirlea* 10 cr., *G. Dirlea* 10 cr., *Crăciun Dirlea* 20 cr., *T. Ișfan* 10 cr., *G. Crișan* 10 cr. Total 2 fl. 60 cr.

Colecta Nr. 110. Colectant d-l *Ioan Pêtruș*, notar în Șepreș. A contribuit *I. Pêtruș* 5 fl.

Colecta Nr. 122. Colectant d-l *Iosif I. Ardelean* paroh în Chitighaz. Au contribuit: *Ios. I. Ardelean* 2 fl. 50 cr., *Petru Chirilescu* prot. em. în Chitighaz 50 cr. Total 3 fl.

Colecta Nr. 129. Colectant d-l *Romul Mangra*, paroh în Giriș. Au contribuit: *R. Mangra* 1 fl., *Lup Șuteu* 20 cr., *P. Papp, Giriș* 10 cr. Total 1 fl. 30 cr.

Colecta Nr. 135. Colectant d-l *Augustin Beleş*, paroh în Șimand. Au contribuit: *Aug. Beleş* 3 fl., *Maximilian Leucuța* 50 cr., *I. Volentir* 50 cr., *Pavel Stana* 1 fl., *Biserica ort. rom. din Șimand* 1 fl. Total 6 fl.

Colecta Nr. 160. Colectant d-l *Victor Rusu*, paroh în Utvin. A contribuit *Victor Rusu* 1 fl.

Col. Nr. 174. Colectant d-l *Georgiu Drimba* paroh în Toboliu. A contribuit comuna bis. din Toboliu 2 fl.

Din colecte au încurs fl. 163.49 cr. Fiind și suma acesta mare ajutor la renovarea edificiului bisericii noastre, primescă toți domniile colectanților și contribuitorii cea mai adencă mulțămîta din partea mea și a poporului meu credincios.

În legătură cu aceasta atrag atențiunea fraților mei în *Christos* din Bihor, în special, și în general a tuturor ômenilor noștri de bine, cari tind la principiul, ca ori-ce lipsă să fie acoperită dela ômenii noștri, că la Oradea-mare este un întreprinzător român *Mihai Flonta*, care ni-a renovat biserica ieftin, și mai pe sus de toate foarte bine, putend afirma cu conștiință curată, că un străin nu sevirșia astfel lucrul acesta, prin urmare este vrednic de a-l îmbrățișa și a-i concretde eventualele lucrări.

Andrei Horvath,
presbiter ort. român.

Literatură.

„*Vechii latini*“. Sub titlul „*Le vieux Latins*“ (vechii Latini) revista săptămînală politică și literară a ziarului parisian „*Journal des Debats*“ dela 15 Octomvre a. c. publică o poezie de *Lucilla Chițu*, căreia îi face următoarea introducere:

„D-șora *Lucilla Chițu* este o tînără Româncă, care a făcut la Paris studii bri-liante: ea este licențiată în litere. Ca literară, cântăreța *vechilor Latini* avea cui să semene: mama sa a publicat o remarcabilă traducere română a *Divinei Comedii* de Dante; tatăl său și-a dobândit un loc stimat în baroul țării sale; în fine unchiul său, *George Chițu*, s'a ilustrat ca orator parlamentar și a făcut se progreseze mult învățământul, ca ministru al instrucțiunii publice. Êta o poezie inedită a d-șorei *Lucilla Chițu*, a căreia primă carte de versuri va fi editată în curend la Paris.“

Aici urmêza poezia franceză „*Vechii Latini*“ pe cât de frumoasă și plină de spirit, pe atât de însuflețită. Ea se introduce cu versurile:

Oui nous sommes les vieux Latins,
Mais nous ne mourrons pas encore,
(Da, suntem vechii Latini, — dăr nu vom muri încă)

și se încheiă așa:

Mais nous sommes, heureusement,
Nous sommes pour longtemps encore, —
Nous Latins...

Notre devise est: Liberté!

Et notre devise est: Lumière!..

(Dăr suntem din norocire, — suntem pentru lung timp încă — Latini... Devisa ne e: Libertate! și a noastră devisă e: Lumină!..)

ULTIME SCIRI.

Têgul Mureșului, 25 Octomvre. Ađi s'a pertractat aici procesul de presă al lui „*Kronstädter Ztg.*“ intentat pentru articolul: „*Serbarea de 15 Martie în Brașov*“. Redactorul fôiei *Dörschlag* a fost condamnat pentru calumnia contra fișpanului la trei luni închisore și 100 fl. amendă. Din cauțiunea fôiei se detrag 1000 fl. Proprietarul fôiei, *F. Gött*, a fost achitat.

Viena, 24 Octomvre. *Ingrijitoarea Stillfried*, care a stat lângă patul decedatului *Dr. Müller*, încă s'a bolnăvit. Ea a fost altoită cu serum de pestis.

Paris, 24 Octomvre. Din Brest se anunță, că așa numita escadră albă englesă din canalul *Lamanche* circula de erî sêra în jurul insulei franceze *Quessant*. Escadra constă din 8 corăbii. Apariția ei a produs o senzație extraordinară în Brest. — Lui „*Temps*“ i-se telegrafiază din *Nantes*, că batalionul 4 din corpul de armată 21 a fost pus pe picior de răboi. Fiă-care soldat a primit 120 patrône, ofițerii, subofițerii și toboșarii patrône de revolver. Regimentele din *Nantes, Ancenis, Roche* și *Fontenay* așteptă ordinul de plecare pentru apărarea litoralului.

DIVERSE.

Au plantele suflet? Revista „*Deutsche Revue*“ în numărul său din Octomvre publică un articol științific, al căru autor susține, că plantele sunt un organism cu suflet. Aserțiunea și-o basază de-o parte pe împrejurarea, că plantele sunt în stare ele de sine să-și creze succesori asemenea lor, ér de altă parte pe faptul, că plantele trădeză un grad anumit de sensibilitate ori de câte-ori se află sub influența unei iritațiuni. Așa, de exemplu, lumina face, ca planta să se întorcă spre lumină; de-ase-menea umezela face, ca plantele să-și îndrepte rădăcinile spre ea. Aci mai sunt a se numera manifestațiuni, ce se observă la plante în decursul creșterii, hrănirii dormirii, sporirii, precum și a modului lor de a se apăra. În aceste acțiuni ale lor, prin evitarea intenționată a nenumeratelor pedeci și prin o cunoșcere foarte inteligentă a situațiunii, unele din plante trădeză un instinct atât ne mare, încât ne silesc să considerăm acțiunile lor ca nisce acțiuni psihice, conșcii de sine. Autorul articolului menționat, cu numele *Alberts*, face chiar o asemănare între plantă și om, atribuind și plantei la o anumită etate minte, precum și facultatea simțului. Multe otrăvi sunt în stare să jignescă, ba chiar să rănescă de mörte sistemul nervos al plantei. În cazul acesta, precum și atunci, când planta este vătămăta, se observă la ea aparițiunile unei respirațiuni mai vehemente. Decă plantei i-se subtrage hrana cu conținut de fier, ea capetă bôla anemiei (lipsei de sânge), de care însă se poate vindeca, întocmai ca și omul, decă i-se dă nutremânt, care se conține fier. În fiă-care și au și plantele un period de oboselă, ba ce-i mai mult, ele arată și o anumită iubire de patriă, întru cât unele din ele nu sunt în stare să trăescă și să prospereze în loc străin, deși s'ar păre, că locul ar fi destul de bun și princioc. Din toate acestea autorul articolului conchide, că plantele merită a fi considerate ca ființe cu suflet, cari trebuie menagiate și luate în apărare tocmai așa, ca și animalele.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Octomvre 1898.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes Renta ung. de aur 4%, Renta de coróne ung. 4%, Impr. cáil. fer. ung. in aur 4 1/2%, etc.

Cursul pieței Braşov.

Din 25 Octomvre 1898.

Table with 3 columns: Item description, price, and another price. Includes Banonota rom. Cump. 9.50 Vënd. 9.52, Argint român. Cump. 9.44 Vënd. 9.46, etc.

Sz. 4679—1898. tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. Járásbiróság, mint tlknyvi hatóság közhírré teszi, hogy Fogarasmegye árvapénztára végrehajthatónak Comanitio Maria sz. Popa s társa végrehajtást szenvedő elleni 47 frt. 94 kr. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a fogarasi kir. járásbiróság területén lévő Grid községben fekvő a gridi 237. sz. telekjében A + alatt

Table with 4 columns: Lot number, hrsz. ingatlan, price, and hrsz. ingatlan. Lists various lots for auction.

ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az árverés megtartására határidőül 1898. évi November hó 15 ik napjának délelőtti 9 órakor Grid községbe megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becserének 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt ig. ügy. rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törv. cz. 170. §-sa értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogarason, 1898 évi augusztus hó 3 ik napján

A fogarasi kir. bíróság mint telekkörnyvi hatóság.

3241-1.

SCHUPITER, kir. albiró.

A V I S!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potú face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiá-cárei luni.

Domnii abonati sê binevoiascá a aráta in deosebi, când voiesc ca espedarea sê li-se facá dupá stilul nou.

Domnii, ce se abonézá din nou sê binevoiascá a scrie adresa amurit și sê arate și posta ultimá.

Administraț. „Gaz. Trans.“

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Se caută pentru un post de „Ajutor de administrator“ la o moșie mare din România, un domn diplomat al școlei de agricultură cu bune referințe sciind limba română și germană. Salar 2400 lei anual, casă de lăcutință, lemne, precum și alte avantaje.

Ofertele se vor adresa Scarlat Sturza, Gara Janca, Județul Bráila, România.

395,4-20.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicării unui anuntiu mai mult de poată se face scădemént, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul 2 5 cr. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.

Cel mai mare câștig în cas favorabil 1.000,000 Coróne.

CONSPECTUL

— celor 50,000 câștiguri — cel mai mare câștig în cas favorabil 1.000,000 coróne.

Câștigurile speciale sunt împărțite cum urmază: Coróne

Table listing prize amounts and their frequency: 1 Prámie 600000, 1 400000, 1 200000, 2 100000, 1 90000, 1 80000, 1 70000, 2 60000, 1 40000, 5 30000, 1 25000, 7 20000, 3 15000, 31 10000, 67 5000, 3 3000, 432 2000, 763 1000, 1238 500, 90 300, 31700 200, 3900 170, 4900 130, 50 100, 3900 80, 2900 40.

50,000 câșt. și pre. in suma de 13.160,000 carí se trag in șese clase.

Loteria a III-a de clasă reg. ung. priv. se va trage în curând.

Conține:

100,000 și 50,000 losuri originale și câștiguri, prin urmare jumetate din toate losurile specificate în conspectul alăturat, vor eși la sorți cu șanse de câștig enorme de mari.

In total se decide la sortire treispredece milioane, 160,000 coróne.

Cel mai mare câștig în cas favorabil

Un milion coróne.

La comande trimitem losuri originale cu prețurile următoare:

Intregi losuri orig. pentru cl. I. fl. 6.— jumetate " " " " " 3.— a patra parte " " " " " 1.50 a opta parte " " " " " .75 cu rambursá sêu dupá primirea sumei.

Dupá fie care tragere trimitem lista de tragere și planul oficial.

Tragerile sê fac sub controla regimului reg. ung.

Comande ne rugám a ni-se trimite direct până cel mult la

5 Novembre a. c.

A. TÖRÖK & C-ie

colectorí principali

a loteriei de clasă reg. ung.

Budapest, V., Waitznerring 4/A.

Scrișore care se taie. Domnului A. Török & Co., Budapest.

Binevoiti a trimite Losuri originale clasa I. a Loteriei de clase reg. ung. împreună tá cu planul oficial. Suma de fl. (a se lua cu ramburs, urmézá (Ce nu convine cu mandat postal. (se stergeti).

Form for address: Adresa acupată.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1898.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore dim.
II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
III. Trenul mixt la 10 ore 25 min. séra

Dela București la Braşov:

- I. Trenul mixt, care circulá numai Vinerea dela Predeal, la 5 ore 20 min. dim.
II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
II. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
IV. Trenul de pers., la 9 ore 8 min. séra.

Dela Kezdi-Osorheiu la Braşov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătura in St.-Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes).
I. Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m.
II. Trenul mixt, la 6 ore 48 m. séra, (are legătura cu Ciuc-Szereda).

Dela Zernesci la Braşov (G. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt 6 ore 22 min. dim.
II. Trenul mixt la 1 órá 12 min. p. m.

Plecarea trenurilor din Braşov:

Dela Braşov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. diminetá
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. séra.

Dela Braşov la București:

- I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.
II. Trenul mixt la 11 ore a. m.
III. Trenul accelerat (ce viue pe la Oradia Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.

Dela Braşov la Kezdi-Osorheiu:

- I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătura cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
I. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
II. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m. (are legătura cu linia Tușnad-Ciuc-Szered.)

Dela Braşov la Zernesci (G. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la 9 ore și 5 min. a. m.
II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.

* V. Un alt tren mixt, care circulá numai Vinerea dela Augustin (Agostonfalva) la 7 ore 4 min. diminetá.